

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра приватного права
Кафедра права інтелектуальної власності та патентної юстиції**

ІТ-ПРАВО, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ШІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

28 березня 2026 р.

Одеса
Фенікс
2026

УДК 342.95:343.32 (477):351.863
I-92

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. О. Харитонова**,
докторки юридичних наук, професорки **І. В. Давидової**

Упорядники-укладачі:

Давидова І. В. — доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри приватного права Національного університету «Одеська
юридична академія»;

Калітенко О. М. — кандидат юридичних наук, доцент, професор
кафедри приватного права Національного університету «Одеська
юридична академія»;

Бобейко Н. І. — лаборантка кафедри приватного права Націо-
нального університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право, кібербезпека та ШІ в умовах гібридної війни :
I-92 матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 28 берез. 2026 р.) / за
заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова, д-ра юрид.
наук, проф. І. В. Давидової. Одеса : Фенікс, 2026. 300 с. DOI:
<https://doi.org/10.32837/11300.33701>

ISBN 978-617-8763-22-0

Збірник містить матеріали доповідей, присвячені актуальним проблемам
ІТ-права, кібербезпеки, цифрової трансформації суспільних відносин, правово-
го регулювання штучного інтелекту та захисту інформації в умовах гібридної
війни, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 26 березня
2026 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення науковців, викладачів, здобувачів
освіти, практикуючих юристів, фахівців у сфері інформаційних технологій і кі-
бербезпеки з результатами сучасних досліджень щодо правових, організаційних
і технологічних аспектів функціонування цифрового середовища в умовах су-
часних викликів. Матеріали видання можуть бути використані в науковій, освіт-
ній і практичній діяльності, а також під час подальшого вдосконалення правово-
го регулювання цифрових відносин і забезпечення кібербезпеки України.

342.95 : 343.32 (477) : 351.863

Матеріали видано за авторською редакцією.

*Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу
несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники,
рецензенти і структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-617-8763-22-0

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської наукової конференції

Харитонов Є. О. – завідувач кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія», д-р юрид. наук, проф. (голова);

Федотов О. П. – начальник науково-дослідної частини, професор кафедри морського, митного та інформаційного права, д-р юрид. наук, проф. (заступник голови);

Харитонova О. І. – завідувачка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, д-р юрид. наук, проф.;

Галупова Л. І. – доцентка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, канд. юрид. наук, доц.;

Зубар В. М. – професор кафедри приватного права, канд. юрид. наук, проф.;

Калітенко О. М. – професорка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Кривенко Ю. В. – доцентка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Токарева В. О. – доцентка кафедри приватного права, д-р юрид. наук, доц.;

Бобейко Н. І. – лаборантка кафедри приватного права.

зультати, щоб забезпечити дотримання професійних стандартів та автономії пацієнта.

7. Доступ до ШІ у сфері охорони здоров'я повинен ґрунтуватися на правах людини, а рівність має бути його керівним принципом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ethical, safe, lawful A toolkit for artificial intelligence projects. Linklaters. 2024. URL: https://edge.sitecorecloud.io/linklaterslbf57-linklatersx7ccc-linklatersxf9f5-394d/media/digital-marketing-image-library/files/06_ckp/2024/june/74194_001-linklaters-ai-digital-handbook-a4-l_4.pdf

2. WHITE PAPER Equitable and timely access to appropriate innovative treatments and technologies in healthcare Steering Committee for Human Rights in the fields of Biomedicine and Health (CDBIO). September 2025. Council of Europe. Pp. 14–16. URL: <https://rm.coe.int/white-paper-equitable-and-timely-access-to-appropriate-innovative-trea/488028aae7>

3. Пояснювальна доповідь до Конвенції про захист прав людини та гідності людини в контексті застосування біології та медицини: Конвенція щодо прав людини та біомедицини, параграф 24. URL: <https://rm.coe.int/16800ccde5>

4. REPORT ON THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HEALTHCARE AND ITS IMPACT ON THE ‘PATIENT-DOCTOR’ RELATIONSHIP Steering Committee for Human Rights in the fields of Biomedicine and Health (CDBIO). Council of Europe. September 2024. P. 6. URL: <https://rm.coe.int/cdbio-2023-7-rev3-ai-report-web-e/1680b17b35>

Матійко Микола Володимирович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри приватного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ РЕГУЛЯТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В СФЕРІ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ КІНЦЕВОМУ КОРИСТУВАЧУ

Електронні комунікації є дуже важливою технічною складовою інформаційної сфери. Особливої важливості останнім часом набули розвиток ринків доступу до електронних комунікаційних мереж та ринків електронних комунікаційних послуг, на якому

має базуватися розгортання та використання електронних комунікаційних мереж високої та надвисокої пропускнуї здатності, розвиток конкуренції, сумісність електронних комунікаційних послуг, отримання більш якісних послуг для кінцевих користувачів.

Під комунікацією розуміються «шляхи сполучення, лінії зв'язку тощо»[1, С. 245], під електронним – «пов'язаний із застосуванням властивостей електрона, заснований на їх використанні»[2, С. 471]. Відповідно до статті 2 Закону України «Про електронні комунікації» електронна комунікація (телекомунікація, електрозв'язок) являє собою передавання та/або приймання інформації незалежно від її типу або виду у вигляді електромагнітних сигналів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій. Відповідно до статті 2 Закону України «Про електронні комунікації» електронна комунікаційна послуга – це послуга, що полягає в прийманні та/або передачі інформації через електронні комунікаційні мережі, крім послуг з редакційним контролем змісту інформації, що передається за допомогою електронних комунікаційних мереж і послуг. При цьому під електронною комунікаційною мережею розуміється – комплекс технічних засобів електронних комунікацій та споруд, призначених для надання електронних комунікаційних послуг.

Варто зауважити, що «інформаційно-комунікаційна складова – один із базових елементів поняття електронної комерції»[3, С. 28], оскільки остання відповідно до п.1 ч.1 ст.3 Закону України «Про електронну комерцію» електронна комерція – відносини, спрямовані на отримання прибутку, що виникають під час вчинення правочинів щодо набуття, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснені дистанційно з використанням інформаційно-комунікаційних систем, внаслідок чого в учасників таких відносин виникають права та обов'язки майнового характеру. Разом з цим відповідно до п. 13 ч.1 ст.3 Закону України «Про електронну комерцію» послуга проміжного характеру в інформаційній сфері – послуга з передачі та/або зберігання інформації та присвоєння мережевих ідентифікаторів. З огляду на зміст статті 6

цього закону учасниками відносин у сфері електронної комерції є суб'єкти електронної комерції, постачальники послуг проміжного характеру в інформаційній сфері, органи державної влади та органи місцевого самоврядування в частині виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування. Постачальниками послуг проміжного характеру в інформаційній сфері є постачальники електронних комунікаційних послуг, оператори послуг платіжної інфраструктури, реєстратори (адміністратори), що присвоюють мережеві ідентифікатори, та інші суб'єкти, що забезпечують передачу та зберігання інформації з використанням інформаційно-комунікаційних систем.

При цьому «зобов'язання щодо надання послуг можуть виникати в різних сферах людської діяльності і опосередковуватися цивільно-правовими договорами. Вибір форми регулювання конкретного різновиду зобов'язальних відносин залежить від виду послуги і форми вираження її результату. Диференціація зобов'язань проводиться за характером діяльності виконавця послуги... Оскільки спектр послуг постійно розширюється, їх вичерпний перелік скласти неможливо. Саме на цій підставі законодавець пропонує договором про надання послуг охоплювати будь-які види послуг, що відповідають установленим цивільним законодавством критеріям»[4, С. 366]. Звертає на себе увагу думка, згідно якої «в економічній науці послуги розуміються і як вид діяльності, і як вид економічного блага. Виходячи з цього, можна припустити, що кожне з цих значень опосередковується адекватною правовою формою»[5, С. 563]. Разом з цим згідно статті 901 Цивільного кодексу України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. Положення глави 63 Цивільного кодексу України можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання. Отже «положення ст. 901-907 ЦК

підлягають застосуванню до відносин, предметом яких є послуги, як вони визначаються в ч.1 ст. 901 ЦК» [6, С. 365].

Розділом XIV Закону України «Про електронні комунікації» встановлюються особливості надання електронних комунікаційних послуг кінцевим користувачам. При цьому кінцевий користувач послуг розуміється як користувач послуг, який не надає електронних комунікаційних послуг.

Постачальники електронних комунікаційних послуг не повинні застосовувати дискримінаційні умови надання електронних комунікаційних послуг для кінцевих користувачів з причин, пов'язаних з громадянством кінцевого користувача, місцем його проживання або місцем надання послуги, якщо такі відмінності (обмеження) не обумовлені технічними та економічними умовами надання електронних комунікаційних послуг чи іншими об'єктивними причинами відповідно до правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг.

Умовами надання та отримання електронних комунікаційних послуг кінцевому користувачу є: укладення договору про надання електронних комунікаційних послуг відповідно до правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг та інших актів законодавства; оплата замовленої кінцевим користувачем електронної комунікаційної послуги, якщо інше не передбачено Законом України «Про електронні комунікації» або договором про надання електронних комунікаційних послуг.

Законодавством серед інших виділяються послуги міжособистісної електронної комунікації. Під послугою міжособистісної електронної комунікації розуміється електронна комунікаційна послуга, що дає змогу здійснювати прямий міжособистісний та інтерактивний обмін інформацією через електронні комунікаційні мережі між обмеженою кількістю осіб, за якого особи, які ініціюють або беруть участь у комунікації, визначають одержувача (одержувачів) інформації (крім послуг, що дають змогу міжособистісного та інтерактивного спілкування лише як незначну допоміжну функцію, невід'ємно пов'язану з іншою послугою).

При цьому розрізняються послуга міжособистісної електронної комунікації без використання нумерації (послуга міжособистісної електронної комунікації, під час надання якої не використовується номер (номери) з національного чи міжнародних планів нумерації або не здійснюється зв'язок з номером (номерами) з національного чи міжнародних планів нумерації) та послуга міжособистісної електронної комунікації з використанням нумерації – послуга міжособистісної електронної комунікації, під час надання якої використовується номер (номери) з національного чи міжнародних планів нумерації або здійснюється зв'язок з номером (номерами) з національного чи міжнародних планів нумерації. Також при цьому постачальники послуг міжособистісних електронних комунікацій, за винятком послуг без використання нумерації, повинні забезпечувати відповідно до Законом України «Про електронні комунікації» та правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг: сумісність електронних комунікаційних послуг, що надаються ними; можливість з'єднання кінцевих користувачів з номерами національного плану нумерації; дотримання вимог щодо захисту прав кінцевих користувачів електронних комунікаційних послуг.

Кінцевий користувач має право отримувати послугу знеособлено відповідно до правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг та умов надання послуг, встановлених постачальником електронних комунікаційних послуг.

Кінцевий користувач, не ідентифікований постачальником електронних комунікаційних послуг, має право здійснити ідентифікацію в порядку, встановленому регуляторним органом, у тому числі дистанційну із застосуванням відповідно до законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг будь-яких засобів електронної ідентифікації середнього та високого рівнів довіри, передбачених зазначеним порядком ідентифікації.

Постачальники електронних комунікаційних послуг повинні безоплатно надавати: послуги голосових електронних комуніка-

цій або послуги з передачі текстового повідомлення, якщо вони надаються абонентам для направлення (здійснення) ними благодійного електронно-комунікаційного повідомлення; послуги з перерахування коштів як благодійної пожертви на користь неприбуткової організації, у тому числі благодійної організації (крім політичних партій і кредитних спілок), або територіальної громади на виконання благодійного електронно-комунікаційного повідомлення, направленого (здійсненого) таким абонентом; послуги з публічного збору благодійних пожертв з використанням благодійного електронно-комунікаційного повідомлення згідно з договором, укладеним між постачальником електронних комунікаційних послуг та неприбутковою організацією, у тому числі благодійною організацією (крім політичних партій і кредитних спілок), або територіальною громадою. При цьому на суму коштів, перераховану постачальником електронних комунікаційних послуг на цілі благодійної діяльності, зібраних публічним збором благодійних пожертв з використанням благодійного електронно-комунікаційного повідомлення, зменшується аванс абонента за електронні комунікаційні послуги. Відповідна сума коштів списується з особового рахунку абонента.

Регулятивна функція цивільного права в сфері надання електронних комунікаційних послуг, що надаються кінцевому користувачу являє собою вплив цивільного права у регулятивному напрямку в сфері надання електронних комунікаційних послуг, що надаються кінцевому користувачу та регулятивне соціальне призначення цивільного права в сфері надання електронних комунікаційних послуг, що надаються кінцевому користувачу.

В регулятивній функції цивільного права в сфері надання електронних комунікаційних послуг кінцевому користувачу, можуть бути виділені нормативна та індивідуальна складові. Нормативна складова пов'язана із регулюванням відповідних суспільних відносин шляхом створення, зміни, доповнення або скасування норм цивільного права, тобто з правотворчою діяльністю в галузі цивільного права. Індивідуальна складова пов'язана з упоряд-

куванням на основі норм цивільного права суспільних відносин шляхом конкретизації масштабу поведінки їх суб'єктів після встановлення необхідних для цього фактів. Поряд із зазначеним з огляду на теоретичні розробки в регулятивній функції цивільного права в сфері надання електронних комунікаційних послуг кінцевому користувачу, може бути виділена складова саморегуляції (складова горизонтального регулювання). Прикладом тут може виступати договірне регулювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Словник української мови. Білодід І.К. та ін. [В 11 т.] (1970-1980), Т. 4, 1973, 840 с.
2. Словник української мови. Білодід І.К. та ін. [В 11 т.] (1970-1980), Т. 2, 1971, 550 с.
3. Марченко В.Б. Правове забезпечення інформаційно-комунікаційної складової електронної комерції відповідно до Закону України «Про електронні комунікації». Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Вип. 75: Ч. 2. 2023., С.27-31.
4. Цивільне право України: Підручник У 3 кн. Кн.3. За ред. проф. Є.О. Харитонова. Одеса: Юридична література, 2006., 832 с.
5. Степанович Д. Г. Послуга як об'єкт цивільних прав. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 59. , С.558-564.
6. Ярема А.Г., Карабань В.Я., Кривенко В.В., Ротань В.Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: [В 4 т.] Т.3. К.: А.С.К.: Севастополь: Інститут юрид. дослідж., 2005, 928 с.

Менджул Марія Василівна

*докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри цивільного права та процесу
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ВІД ЦИФРОВОГО НАСИЛЬСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Захист дітей від цифрового насильства є важливою складовою кібербезпеки, потреба в якому обумовлена стрімким поширенням інформаційних технологій та активним використанням Інтернету, а також технології штучного інтелекту (далі – ШІ) неповнолітніми. Діти та підлітки в сучасному світі все частіше